

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. október 12.
(OR. en)

11661/20

COEST 202
CFSP/PESC 825

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2020. október 12.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 11660/20

Tárgy: A Tanács következtetései Belaruszról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Tanács (Külügyek) által 2020. október 12-én elfogadott, Belaruszról szóló tanácsi következtetéseket.

A Tanács következtetései Belaruszról

1. A Belaruszról szóló korábbi következtetéseire, valamint a főképviselőnek az EU nevében tett közelmúltbeli nyilatkozataira emlékeztetve a Tanács mély sajnálatának ad hangot amiatt, hogy a belarusz hatóságok nem tesznek eleget a belarusz nép többször elhangzott azon kérésének, hogy tartsák tiszteletben alapvető szabadságaikat és emberi jogaikat.
2. A Tanács kijelentette, hogy az augusztus 9-i elnökválasztás nem volt sem szabad, sem tisztességes. Belföldi megfigyelők hitelt érdemlő beszámolóiból az derül ki, hogy a választási folyamat nem felelt meg Belarusz saját jogszabályainak és nemzetközi kötelezettségvállalásainak. Alekszandr Lukasenko minden demokratikus legitimitást nélkülöz. A belarusz nép egyértelműen új választásokat követel. Ennek tükrében az EU támogatja az arra irányuló legitim kéréseket, hogy a nemzetközi normákkal összhangban álló és az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának megfigyelése mellett zajló új, szabad és tisztességes elnökválasztás megtartására kerüljön sor az országban.
3. A Tanács ismételten leszögezi, hogy maradéktalanul támogatja Belarusz szuverenitását és függetlenségét. A Tanács felhívja a figyelmet a belarusz nép azon demokratikus jogára, hogy elnökét új, szabad és tisztességes választások útján, külső beavatkozás nélkül válassza meg. Belarusz hosszú távú stabilitását és szuverenitását csakis az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság tiszteletben tartása, valamint az fogja szavatolni, ha a belarusz nép demokratikus akaratának eleget téve tisztességes és szabad választásokat tartanak az országban.
4. Az EU felszólítja a belarusz hatóságokat, hogy törekedjenek a válság békés és demokratikus rendezésére, mégpedig egy, a társadalom szélesebb körével, mindenekelőtt a koordinációs tanáccsal folytatott inkluzív nemzeti párbeszéd útján. Az EU változatlanul támogatja az EBESZ jelenlegi és soron következő elnökségének az e párbeszéd elősegítésére irányuló javaslatát. Az EU az összes nemzetközi szereplőnél ezt a megközelítést fogja népszerűsíteni, és sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Belarusz – mint az EBESZ részes állama – nem fogadja el ezt az ajánlatot.

5. A Tanács határozottan elítéli a belarusz hatóságok által a békés tüntetőkkel – köztük a fiatalokkal és a nőkkel – szemben alkalmazott erőszakot, valamint a számos esetben előforduló kínzást és szexuális erőszakot. Felszólítja a hatóságokat, hogy azonnal és feltételek nélkül engedjék szabadon az összes önkényesen fogva tartott személyt, ideértve a politikai foglyokat és a média munkatársait. A Tanács határozottan arra s sürgeti a belarusz hatóságokat, hogy teljeskörűen vizsgálják ki az összes emberi jogi jogsértést, és hagyjanak fel a demokráciapárti mozgalomban részt vevő személyeknek, a független médiának és a civil társadalom képviselőinek – többek között a koordinációs tanács tagjainak – az üldözésével, és garantáljanak olyan feltételeket, amelyek lehetővé teszik a belarusz polgárok számára a véleményalkotás, a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságához való joguk gyakorlását.
6. Az EU elkötelezett amellett, hogy megoldást kell találni a Belaruszban fennálló emberi jogi helyzetre, és hogy a belarusz nép támogatására mobilizálja a nemzetközi közösséget, ideértve az ENSZ Emberi Jogi Tanácsát, az EBESZ-t és az Európa Tanácsot. A Tanács üdvözli, hogy az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának 45. ülészakán elfogadták a belarusz emberi jogi helyzetről szóló határozatot, és felszólítja Belaruszt, hogy tegyen eleget az abban foglaltaknak, és tegye lehetővé az ENSZ Belarusszal foglalkozó különleges előadója számára az akadálytalan belépést az országba, továbbá működjön együtt az ENSZ egyéb különleges előadóival. Az EU sajnálatosnak tartja, hogy Belarusz nem működik együtt az EBESZ moszkvai mechanizmusa keretében, amelynek megbízatása arra szól, hogy kivizsgálják a Belaruszban történt emberi jogi jogsértéseket.
7. A Tanács utazási tilalomra és a vagyoni eszközök befagyasztására kiterjedő szankciókat vezetett be azokkal a személyekkel szemben, akiket felelősség terhel az elnökválasztás során elkövetett csalásokért és a békés tüntetések erőszakos leveréséért. A szankciók hatálya alá tartozó személyek jegyzéke folyamatos felülvizsgálat tárgyát fogja képezni. Az EU a fokozatos megközelítésével összhangban készen áll arra, hogy további korlátozó intézkedéseket hozzon többek között szervezetekkel és magas rangú tisztviselőkkel – köztük Alekszandr Lukasenkóval – szemben.

8. A fejleményekre tekintettel a Tanács úgy határozott, hogy felülvizsgálja az EU Belarusszal fennálló kapcsolatait. Ennek keretében az EU:
- a) csökkenteni fogja a központi szintű kétoldalú együttműködést a belarusz hatóságokkal, valamint fokozni fogja a belarusz népnek és civil társadalomnak nyújtott uniós támogatást; az együttműködésből ki fogja zárni az emberi jogi jogsértésekért felelős intézményeket;
 - b) újra fogja kalibrálni a Belarusznak nyújtott kétoldalú uniós pénzügyi támogatást annak garانتálása céljából, hogy az széles körben a lakosság javát szolgálja, és ehhez a támogatást a lehető legnagyobb mértékben a központi hatóságok helyett nem állami, helyi és regionális szereplők felé fogja irányítani, többek között határokon átnyúló együttműködési programok révén;
 - c) folytatni fogja a párbeszédet Belarusszal az EU és a belarusz társadalom számára fontos kérdésekről;
 - d) a keleti partnerség többoldalú keretei között nem politikai szinten továbbra is együttműködik Belarusszal – az emberi jogi jogsértésekért felelős intézmények kivételével –, és fokozni fogja az együttműködést a legfontosabb belarusz nem állami érdekelt felekkel.

Az Európai Beruházási Bank (EBB) a fenti döntés fényében felül fogja vizsgálni a Belaruszban folytatott műveleteit. Az uniós tagállamok ennek megfelelően össze fogják hangolni álláspontjaikat az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD) igazgatótanácsán belül is.

9. Az EU a belarusz nép mellett áll, és azonnal további pénzügyi forrásokat bocsátott rendelkezésre az erőszak áldozatai, civil társadalmi szervezetek és a független média számára. Az EU olyan intézkedéseken dolgozik, amelyek révén további sürgős és középtávú támogatást tud nyújtani a belarusz civil társadalomnak, köztük a fiataloknak, a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeknek és a független médiának, valamint a magán- és az egészségügyi szektornak.

10. A Tanács hangsúlyozza az emberek közötti kapcsolatok fontosságát. A vízumkönnyítési megállapodás megkötése fontos lépést jelentett e tekintetben. A belarusz polgárok a továbbiakban is lehetőséget kapnak majd arra, hogy részt vegyenek európai csereprogramokban, köztük az Erasmus+ programban, valamint az „Európai horizont” programban, illetve a keleti partnerség kezdeményezéseiben. Az EU a jövőben is támogatni fogja a vilniusi száműzetésben működő belarusz Európai Bölcsészettudományi Egyetemet, és további ösztöndíjakat és mobilitási programokat fog felkínálni.
11. A Tanács hangsúlyozza, hogy az EU számára kulcsfontosságú prioritást jelent a nukleáris létesítmények védelme és biztonsága, és az továbbra is nagy jelentőséggel bír a Belarusszal fennálló uniós kapcsolatok szempontjából. Az Európai Tanács 2019. december 12-i és 2020. október 2-i következtetéseire emlékeztetve a Tanács felszólítja Belaruszt, hogy a legmagasabb szintű nemzetközi környezetvédelmi és biztonsági normákat alkalmazza, valamint haladéktalanul hajtsa végre a stressztesztekkel kapcsolatban megfogalmazott uniós ajánlásokat. A Tanács e tekintetben hangsúlyozza a Belarusz és az Európai Nukleáris Biztonsági Szabályozó Hatóságok Csoportja (ENSREG) közötti együttműködés fontosságát a stressztesztfolyamat során, amibe az is beletartozik, hogy az ENSREG hivatalosan értékeli és nyomon követi a belarusz nemzeti cselekvési terv sürgős végrehajtását.
12. A Tanács kiemeli, hogy az EU kész érdemben fokozni politikai szerepvállalását és ágazati együttműködését Belarusszal, valamint növelni az ország számára biztosított pénzügyi segítségnyújtását, feltéve hogy annak hatóságai tiszteletben tartják a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok elvét, valamint:
- a) véget vetnek a demokráciapárti mozgalomban részt vevő személyek, a független média és a civil társadalom képviselői elleni minden elnyomásnak és emberi jogi jogsértésnek;
 - b) szabadon bocsátják és rehabilitálják a politikai foglyokat, valamint anyagi kártérítést nyújtanak számukra;
 - c) biztonságos körülményeket teremtenek a politikai száműzetésben lévő és a száműzetésbe kényszerített személyek visszatéréséhez;
 - d) előmozdítanak egy olyan komoly, hiteles és inkluzív politikai folyamatot, amelynek nyomán szabad és tisztességes választások megtartására kerül majd sor az országban az EBESZ Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának megfigyelése mellett;
 - e) garanciákat biztosítanak az emberi jogok tiszteletben tartására, amibe a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadsága, az információszabadság, a gyülekezés és az egyesülés szabadsága, valamint a tömegtájékoztatás szabadsága is beletartozik.

13. A Tanács ismételten hangsúlyozza, hogy az EU kész támogatni Belarusz békés, demokratikus átalakulását. Amennyiben végbemegy egy ilyen átalakulás az országban, és ha a belarusz kormány erre irányuló kérést intéz az Unióhoz, akkor az EU egy sor különböző eszközt fog mozgósítani a keleti partnerségi politikával összhangban. Ennek keretében többek között az alábbi intézkedések mérlegelésére kerülne sor:

- a) tárgyalások kezdése egy az EU és Belarusz közötti keretmegállapodásra irányulóan;
- b) az ágazati együttműködés elmélyítése, valamint az uniós programokban való részvétel és az uniós ügynökségekkel való együttműködés fokozása;
- c) átfogó gazdasági támogatási terv indítása egy demokratikus Belarusz megsegítésére, ezen belül:
 - jelentős pénzügyi és technikai segítségnyújtás biztosítása az intézményi reformokhoz és a gazdaságfejlesztéshez a többéves pénzügyi kereten belül,
 - az EU makroszintű pénzügyi támogatásának lehetővé tételéhez szükséges további reformokkal kapcsolatos megbeszélések újakezdése,
 - az EBB- és EBRD-műveletek jelentős megerősítése;

Az EU emellett további támogatást nyújtana Belarusz számára a Kereskedelmi Világszervezethez való csatlakozásához.

A Tanács emlékeztet arra, hogy a keleti partnerség keretei között – a kellő időben és amennyiben azt a körülmények lehetővé teszik – lehetőség nyílik a vízümpolitika területén folytatott együttműködés elmélyítésére és a vízümpolitika területével kapcsolatos további előrehaladásra, így például a vízumliberalizációs párbeszéd megkezdésére, amihez előfeltétel az, hogy folyamatos és hatékony legyen a vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodások végrehajtása, valamint hogy teljesüljenek a jól irányított és biztonságos mobilitás feltételei.

14. A Tanácsot változatlanul lenyűgözi a belarusz nép kitartása és az országuk demokratikus jövője iránti elkötelezettsége. A belarusz nép jobbat érdemel, éppen ezért teljesíteni kell az új, tisztességes és szabad választások iránti követelését. Csak és kizárólag egy, a társadalom tágabb körével – és azon belül is mindenekelőtt a koordinációs tanáccsal – folytatott inkluzív nemzeti párbeszéd vezethet el a válság békés és fenntartható rendezéséhez. Az EU elvárja, hogy Belarusz minden partnere támogassa ezt a párbeszédet. Az EU támogatja ezt a célkitűzést és a belarusz nép mellett áll.
-